

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ОК 14 ІСТОРІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ
Обсяг (3 кредити/90годин)

Освітня програма – Управління проектами
Рівень вищої освіти – Перший (бакалаврський)
Спеціальність – 073 «Менеджмент»

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

***Чернова Ірина Вікторівна, доцент, кандидат
філологічних наук***

Контактна інформація:

- +38972797735;
- filol68@ukr.net;
- І навчальний корпус ауд.368

Час і місце проведення консультацій:
п'ятниця, 13.00, І навчальний корпус, ауд.368

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Історія будівництва та архітектури» передбачає надання здобувачам знань про історичний розвиток архітектури та основні етапи будівництва: сучасні тенденції розвитку вітчизняного та зарубіжного будівництва та архітектури; методики проектування будівельних об'єктів у різні історичні епохи; зв'язок і залежність архітектурної форми від світогляду, уподобань, політики, економіки, релігійних канонів та моди у різні історичні періоди у різних країнах; найвідоміших майстрів будівельної справи та архітекторів світу – їх творчість і становлення, персональний внесок у розвиток світової архітектури, а також особливості управлінською діяльність у царині будівництва та архітектури. Окремий модуль присвячено історії будівництва та архітектури на території України, зародженню вітчизняної будівельної школи, персоналіям, сучасним тенденціям в архітектурі та будівництві України.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. Метою вивчення дисципліни є розуміння витоків історичного розвитку та сучасних тенденцій світового та вітчизняного будівництва та архітектури, які є базовими поняттями у професійній підготовці менеджерів будівельної галузі. Усвідомлення соціальної відповідальності в контексті об'єктів будівництва та архітектури.

2. У результаті вивчення курсу здобувачі вищої освіти здобудуть такі компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеності умов.

Загальні компетентності:

ЗК2 здатність зберігати та примножувати моральні, культурні та наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу та суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК 3 здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК13 цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

СК 3 здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти з факторами впливу внутрішнього та зовнішнього середовища.

СК 6 здатність діяти відповідально та свідомо

СК 12 здатність аналізувати та структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення. .

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1 Адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність у ситуаціях , які виникають у професійній діяльності;

ПРН 3 Розробляти заходи матеріального і морального заохочення та застосовувати інші інструменти мотивування персоналу й партнерів для досягнення поставленої мети;

ПРН 4 Застосовувати бізнес-комунікації для підтримки взаємодії з представниками різних професійних груп.

ПРН 7 Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва та торгівлі.

ПРН 9 Розробляти та приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективної діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

ПРН 10 Вирішувати проблемні питання, що виникають в діяльності підприємницьких та торговельних структур за умови невизначеності та ризиків.

Для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни здобувач повинен володіти сучасною українською літературною мовою та базовими знаннями з історії. Вивчення дисципліни може відбуватися на будь-якому етапі освітнього процесу.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1 Історія зарубіжного будівництва та архітектури (Європа, США, Далекий Схід)		
1	Витоки будівельної справи та архітектури. Становлення основних конструктивних систем та типів будівель у Давньому світі. (2 год)	Витоки будівельної справи та архітектури. Становлення основних конструктивних систем та типів будівель у Давньому світі. (2 год)
2	Будівельна культура та архітектура Давнього Єгипту Месопотамії та Криту. Античне будівництво. Будівництво Стародавнього світу в Азії(Індія, Китай))(2 год)	Будівельна культура та архітектура Давнього Єгипту Месопотамії та Криту. Античне будівництво. Будівництво Стародавнього світу в Азії(Індія, Китай))(2 год)
3	Розвиток будівництва Візантії та Західної Європи. Стилі бароко, рококо, класицизм та ампір в європейському будівництві та архітектурі (2 год).	Розвиток будівництва Візантії та Західної Європи. Стилі бароко, рококо, класицизм та ампір в європейському будівництві та архітектурі (2 год).
4	Історизм, модернізм, міжнародний стиль та інші стилі й течії західного будівництва та архітектури кінця XIX-початку XX століття(2 год).	Історизм, модернізм, міжнародний стиль та інші стилі й течії західного будівництва та архітектури кінця XIX-початку XX століття(2 год).

Змістовий модуль 2 Історія української архітектури та будівництва		
5	Первісна та антична культура на території сучасної України. Архітектура Київської Русі кінця X-першої половини XIII століття(загальна характеристика та особливості містобудування)(2 год)	Первісна та антична культура на території сучасної України. Архітектура Київської Русі кінця X- першої половини XIII століття(загальна характеристика та особливості містобудування)(2 год)
6	Будівництво епохи відродження та бароко на території сучасної України. Архітектура II-ї половини XVI ст.- I-ої пол. XVII ст. (2 год)	Будівництво епохи відродження та бароко на території сучасної України. Архітектура II-ї половини XVI ст.- I-ої пол. XVII ст. (2 год)
7	Особливості класицизму, еклектики та модерну в будівництві України. Українська архітектура та будівництво XX -початку XXI століття (2 год)	Особливості класицизму, еклектики та модерну в будівництві України. Українська архітектура та будівництво XX -початку XXI століття (2 год)
8	Будівництво та архітектура Запоріжжя. Історичні відомості про заснування м. Запоріжжя. Етапи забудови та архітектурні особливості м. Запоріжжя (м. Олександрівськ) наприкінці XIX початку XX ст. Сучасні тенденції у формуванні архітектурного образу міста(2 год).	Будівництво та архітектура Запоріжжя. Історичні відомості про заснування м. Запоріжжя. Етапи забудови та архітектурні особливості м. Запоріжжя (м. Олександрівськ) наприкінці XIX початку XX ст. Сучасні тенденції у формуванні архітектурного образу міста(2 год).

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота здобувачів передбачає більш глибоке опрацювання теоретичного матеріалу, творчий підхід до виконання практичних завдань, підготовки до модульних робіт, написання та презентацію доповіді на запропоновану тему.

Орієнтовна тематика проєктів(може бути запропонована здобувачами і погоджена з викладачем):

Формування студентського містечка НУ «Запорізька політехніка».

Меморіальні дошки Запоріжжя.

Стильові особливості архітектури Запоріжжя.

Формування наукової школи з будівництва в НУ «Запорізька політехніка».

Будівельні технології та матеріали в забудові м. Запоріжжя.

Мости Запоріжжя: історія та сучасність.

Млини як об'єкт архітектури.

Архітектори та будівельники Запоріжжя.

Забудова шостого селища Запоріжжя як втілення ідеї міста-саду.

Поєднання національних традицій із європейським ренесансом.

Оборонні споруди: замки, фортеці, арсенали (проєкти Гійома Левассера де Боплана).

Вплив магдебурзького права на планування міст XVII ст.

Особливості оборонних споруд та щільної забудови в історичних містах.

Містобудівні етапи формування урбаністичного простору м.Запоріжжя.

Репресована архітектура(персоналії, об'єкти, стилі).

До самостійної роботи входить здобуття неформальної освіти на тренінгах, вебінарах, курсах за тематикою навчальної дисципліни, участь у конференціях. Форма звітності – сертифікат.

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Методичне забезпечення

1. Чернова І.В. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Історія будівництва та архітектури». – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2025. - 36 с.

Літературні джерела

Основні:

1. Баланюк Ю. С. Історія архітектури і містобудування. Тексти лекцій. Чернівці, 2022 . 119 с.
2. Давідч Т., Крейзер І., Попов І. Історія мистецтва, архітектури та містобудування середньовічного Сходу: конспект лекцій для здобувачів спеціальності 191–Архітектура та містобудування. Publishing house «UKRLOGOS Group». 2022. 100 с.
3. Крейзер Ірина. Історія архітектури, містобудування, мистецтва та дизайну Стародавнього світу: конспект лекцій для здобувачів 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 191–Архітектура та містобудування. Publishing house «UKRLOGOS Group» (2022) 114-с.
4. Смірнова О. В. Історія архітектури, містобудування, мистецтва та дизайну Стародавнього Світу. Конспект лекцій. 2024.
5. Сьюзі Годж Коротка історія архітектури. Стилi, будiвництво, елементи, матерiали. Львiв. Видавництво Старого Лева. 2024. 232 с.

Додаткові:

1. Білошицька Н. Ревіталізація промислових об'єктів: історія, основні принципи та прийоми. *Просторовий розвиток* 4. 2023. С. 76-94. <https://doi.org/10.32347/2786-7269.2023.4.76-94>
2. Воробійов В., Шило О. Нове розуміння основ формування архітектурно-містобудівного середовища під час створення об'єктів на землі та інших планетах. *Український журнал будівництва та архітектури*. №1 (013). 2023. С. 28-43. <https://doi.org/10.30838/J.BPSACEA.2312.280223.28.916>
3. Гольд О. Ф., Васалатий М. В. Філософія архітектури України: історично-соціальний аспект. *Перспективи. Соціально-політичний журнал*. № 3, 2024. <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.3.20>
4. Жовква О. Особливості синтезу мистецтв в архітектурі та дизайні. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. № 65. 2023. С. 59-70. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.65.59-70>
5. Іванова Л. С. Інформаційні технології професійної діяльності у будівництві та архітектурі. Publishing House "Baltija Publishing. 2022. [10.30525/978-9934-26-172-5-21](https://doi.org/10.30525/978-9934-26-172-5-21)
6. Крейзер І. І., Попович Ю.В. Трансляція давньогрецьких прийомів побудови ордерів в архітектурі Харкова міжвоєнного періоду. *Науковий вісник будівництва* №111. 2024. С. 38-44. <https://doi.org/10.33042/2311-7257.2024.111.1.5>
7. Міхеєнко К. З історії храмобудування Київської Русі. *Український історичний журнал*. 2022. <https://doi.org/10.15407/uhj2022.04.214>
8. Петренко, М. Ю., Гальченко С.І. Середньовічна архітектура романського стилю. *Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка-2023»*. 2023. С. 56-58. <https://eprints.cdu.edu.ua/id/eprint/5696>
9. Русанова І., Чернова І. Актуальні проблеми збереження та розвитку історичних районів міста архітектурної спадщини. *Європейський вектор розвитку сучасних наукових досліджень*. 2021. С.140-166 <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-077-3-8>
10. Тімохін В., Шебек Н. Історичні архітектурно-містобудівні осередки в етнічній культурі України. *Сучасні проблеми Архітектури та Містобудування*. №67. 2023. С.81-90. <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2023.67.81-90>

Інтернет джерела:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Александрович В.С. Архітектура містобудування: веб-сайт. URL: www.dut.edu.ua
3. Національна парламентська бібліотека України: веб-сайт. URL: www.elib.nplu.org

4. Пальм Н.Д. Історія Української культури: навч. посіб.: веб-сайт. URL: www.dut.edu.ua
5. Бібліотека КНУБА. Архітектура: веб-сайт. URL: www.library.knuba.edu.ua
6. Архітектура та містобудування: навч. посіб.: веб-сайт. URL: www.shag.com.ua
7. Кодін В.О. Архітектура та містобудування Західної Європи і Візантії III - XV століть: вебсайт. URL: www.eprints.kname.edu.ua

ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова (загальна) оцінка курсу освітньої компоненти є сумою рейтингових оцінок (балів), отриманих за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне тестування рівня засвоєння і теоретичного матеріалу під час аудиторних занять і самостійної роботи.

Форми, методи та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка».
https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/Положення_про_організацію_освітнього_процесу-1.pdf

Методами поточного контролю є тестування, виконання практичних робіт та активність на заняттях. Кількість балів, яку можна отримати за кожну практичну роботу - 10 балів, за тестове завдання до модуля – 10 балів.

Методом підсумкового контролю з дисципліни «Історія будівництва та архітектури» є залік.

Залік виставляється у разі, коли здобувач виконав всі види робіт та набрав 60 і більше балів.

Розподіл балів у 100-бальній шкалі		
Вид заняття	Кількість балів	Разом за дисципліну(бали)
Робота на практичних заняттях 10x8=40	80	100
Виконання модульних тестових робіт (2x10)=20	20	
Результати неформальної освіти (вебінари, курси, участь у конференціях тощо) та інформальної освіти	до 20	

Поточний контроль під час навчальних занять здійснюється у вигляді оцінювання роботи на лекційному та практичному занятті (0-10 балів), модульного тестування (0-10 балів за модуль), підготовки та презентація доповіді (0-10 балів). У разі виконання всіх видів роботи, якщо здобувач набрав 60 балів і вище, - виставляється залік.

Види	Модуль 1	Модуль 2	Усього

оцінювання	T 1	T 2	T 3	T 4	T5	T 6	T7	T8	
Робота на лекції, виступ на практичному занятті	10	10	10	10	10	10	10	10	80
Модульний контроль	10				10				20
Всього з дисципліни									100
Індивідуальна освітня траєкторія (результати неформальної освіти, підготовка доповіді на конференцію) та інформальної освіти.									10-20 балів

Роз'яснення критеріїв оцінювання

Залежно від складності та рівня виконання завдання здобувач під час практичного заняття може отримати від 1 до 5 балів.

1-4 бали виставляється за усну відповідь, яка відповідає теоретичному матеріалу, поданому на лекційному занятті.

5-7 бали здобувач отримує за усну відповідь, яка включає інформацію отриману здобувачем крім лекцій також внаслідок опрацювання додаткової літератури.

8-10 балів передбачають доповнення усної відповіді презентацією або виконання творчого завдання.

Модульний контроль у формі тестів оцінюється за 10-бальною шкалою і зараховується у разі подання 6 і більше правильних відповідей.

У межах дисципліни «Історія будівництва та архітектури» зараховуються здобутки в неформальній освіті, у разі успішного проходження курсів відповідної тематики і подання відповідного сертифікату. За бажанням здобувача, відповідний сертифікат курсу може бути зарахований як відпрацювання у разі відсутності здобувача вищої освіти на практичному занятті або для покращення підсумкової оцінки.

Крім того, як результат інформальної освіти (самоосвіти) здобувач може подати проект бізнес-плану на грант і представити про це відповідне підтвердження. Результати такої діяльності можуть бути зараховані модульний контроль.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно з розкладом, дотримуватися етики поведінки, працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Пропущені без поважних причин практичні заняття відпрацьовуються.

При вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»

https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

Усі письмові роботи допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Академічна доброчесність у контексті генеративного штучного інтелекту (ШІ) передбачає етичне та прозоре використання інструментів без порушення авторських прав та принципів самостійного виконання робіт відповідно до «Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах вищої освіти»

<https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2025/04/24/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-2025.pdf>.

Визнання результатів навчання, здобутих в межах неформальної чи інформальної освіти регулюється відповідним Положенням про порядок визнання Національним університетом «Запорізька політехніка» результатів навчання, здобутих шляхом неформального та/або інформальної освіти», затвердженим 30.05.2023р. (https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Pol_pro_por_vyzn_rezultativ_navch_zdob_neform_inform_osvity.pdf)

Приклад онлайн курсів:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/urban-studies-modern/>

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.

Відеоконференційні платформи Zoom, Google Meet, Skype

Електронні редактори текстів і графіки [Microsoft Word](#), [Canva](#),

Excel, Microsoft PowerPoint.

Програми зі ШІ: Gamma

Онлайн-дошка Padlet.